

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди
факультет історії і права

*кафедра цивільно-правових дисциплін і трудового права
імені професора О.І. Процевського*

*кафедра державно-правових дисциплін,
кримінального права і процесу*

Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця

кафедра правового регулювання економіки

Матеріали круглого столу
до Дня юриста

***«Виклики правничої
професії
в умовах воєнного
стану»***

06 жовтня 2022 року

м. Харків

Виклики правничої професії в умовах воєнного стану : тези доповідей та наукових повідомлень учасників круглого столу присвяченого до Дня юриста (6 жовтня 2022 року) / уклад.: О.О. Коваленко, Т.Г. Головань, М.Д. Ждан ; за ред. О.О. Коваленко. – Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2022. – 158 с.

У збірнику розміщено тексти наукових доповідей та повідомлень, присвячених актуальним проблемам правничої професії в умовах воєнного стану.

Видання адресоване вченим, аспірантам, докторантам, викладачам закладів юридичної освіти, працівникам суду, адвокатури, органам юстиції, співробітникам Державної служби зайнятості України, практикуючим юристам, громадським діячам, профспілковим активістам, іншим особам, що цікавляться проблемами правничої професії в умовах воєнного стану.

Матеріали круглого столу оприлюднені у електронному вигляді на сервері відкритого електронного архіву (репозитарію) Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди EKhNPUiR (електронний архів): <http://dSPACE.hnpu.edu.ua/> та на сайті факультету історії і права: <http://www.hnpu-laws.in.ua/> у розділі «Наука».

Інформація про оргкомітет. Координацію проведення круглого столу здійснює кафедра цивільно-правових дисциплін і трудового права імені професора О.І. Процевського та кафедра державно-правових дисциплін, кримінального права і процесу – тел.: +38(057)700-35-16, e-mail: trudkonf.hnpu@gmail.com)

Коваленко Олена Олександрівна (в.о. завідувача кафедри цивільно-правових дисциплін і трудового права імені професора О.І. Процевського д-р юрид. наук, професор) +38(057)598-98-75;

Головань Тетяна Георгіївна (в.о. завідувача кафедри державно-правових дисциплін, кримінального права і процесу канд. юрид. наук, доцент) +38(067)681-93-90;

Ждан Микола Дмитрович (канд. юрид. наук, доцент) +38(063)948-05-19.

Оргкомітет круглого столу не завжди поділяє думку учасників. У збірнику максимально точно збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані учасниками. Повну відповідальність за достовірну інформацію несуть учасники та їх наукові керівники.

Всі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів круглого столу посилання на джерела є обов'язковим.

Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного
університету імені Г. С. Сковороди
протокол №10 від 19 жовтня 2022 р.

© Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С. Сковороди, 2022

<i>Павленко Т.А. ДЕЯКІ ПИТАННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА КОЛАБОРАЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ</i>	<i>47</i>
<i>Плотнікова А.В. ЩОДО ПРАВОВОГО ВИЗНАЧЕННЯ ПОСОБНИЦТВА ДЕРЖАВИ-АГРЕСОРУ</i>	<i>49</i>
<i>Пономаренко О.М. ПРАВО НА ШЛЮБ ТА СІМ'Ю ЯК ПРИРОДНЕ ПРАВО ЛЮДИНИ</i>	<i>52</i>
<i>Рогова О.Г. ВИПРОБУВАННЯ ПРАВНИЧОЇ ПРОФЕСІЇ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ</i>	<i>55</i>
<i>Смолярова М.Л. СТИМУЛЮВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ПРАВОВІДНОСИН У СФЕРІ ПРАЦІ В УКРАЇНІ</i>	<i>57</i>
<i>Шинкар'юв Ю.В. ЩОДО ТЕМПОРАЛЬНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ БОЙОВОГО ІМУНІТЕТУ</i>	<i>59</i>
<i>Богданець А.В. ДЕРЖАВНА РЕЄСТРАЦІЯ ШЛЮБУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ</i>	<i>61</i>
<i>Корабель М.Г. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ЛЮДЯНОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ РФ</i>	<i>65</i>
<i>Кошарновська С.Л. ПРОБЛЕМИ ЗДІЙСНЕННЯ СУДОЧИНСТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ</i>	<i>67</i>
<i>Санченко А.Є. ПРАВА ЛЮДИНИ В СФЕРІ БІЗНЕСУ: ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ВИКЛИКИ В УКРАЇНІ</i>	<i>71</i>
<i>Трофименко Д.С. ОЗНАКИ НЕДОБРОСОВІСНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ</i>	<i>74</i>
<i>Глущенко С.І. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВИБОРУ СТАТІ ДИТИНИ У СВІТІ ТА В УКРАЇНІ</i>	<i>77</i>
<i>Циркуненко О.В., Купін В. ВІДВІД СУДДІ ЯК ГАРАНТІЯ НЕУПЕРЕДЖЕНОГО СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ</i>	<i>81</i>
<i>Мешкова К.О. ПРИМУСОВЕ ВІДЧУЖЕННЯ МАЙНА В УМОВАХ РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ</i>	<i>83</i>
<i>Власенко М.В. ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ РОБОЧОГО ЧАСУ СУДДІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ</i>	<i>85</i>
<i>Гапочка К.В. ЩОДО ВПОРЯДКУВАННЯ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ, РОБОТОДАВЦЯ І ПРАЦІВНИКА У ПИТАННЯХ ПРАВОВОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ РОБОЧОГО ЧАСУ В УМОВАХ РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ</i>	<i>87</i>

Процесуальний інститут відводу судді є дуже важливим механізмом в гарантуванні учасниками судового процесу захисту їх порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів в процесі здійснення правосуддя безстороннім (неупередженим) судом.

Список використаних джерел

1. Висновок N 1 (2001) Консультативної ради європейських суддів для Комітету міністрів Ради Європи про стандарти незалежності судових органів та незмінюваність від 01.01.2001 р. No 1 (2001). Відомості Верховної Ради України. 2001 р. 2.. Рум'янцева В. В. Поняття «безсторонній і незалежний суд» в сенсі § 1 статті 6 Конвенції про захист прав і основних свобод людини [Електронний ресурс]. – Режим : https://minjust.gov.ua/m/str_1955.3. Цивільний процесуальний кодекс України : За- кон України від 18.03.2004 р. No 1618-IV (зі змінами). Відомості Верховної Ради України. 2004 р. No 40–41, 42. Ст. 492. 4. URL: <https://zib.com.ua/ua/pda/147696.html> 5. Ухвала Харківського районного суду Харківської області від 03 березня 2021 року у справі № 635/4208/19. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95318974>

УДК 347.2/.3

ORCID 0000-0003-4717-7754

Мешкова Каріне Олександрівна,
викладач кафедри цивільно – правових дисциплін і трудового права
імені професора О. І. Процевського
Харківського національного педагогічного університету
імені Г. С. Сковороди
e-mail: karinameshkova@gmail.com

ПРИМУСОВЕ ВІДЧУЖЕННЯ МАЙНА В УМОВАХ РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

Згідно з положеннями вітчизняного цивільного законодавства саме воєнний стан є умовою, за якої припустимо примусове відчуження або вилучення майна у власників для державних потреб у випадку суспільної необхідності. З урахуванням того, що саме примусове відчуження припускає негативні наслідки для права приватної власності звичайних громадян, сьогодні заслуговують на особливу увагу всі законодавчі ініціативи і нововведення, які покликані безпосередньо або опосередковано забезпечити правове регулювання даного кола насущних питань.

Непорушність права приватної власності встановлено на конституційному рівні, тому застосування таких виключних способів припинення власності з ознакою примусу, як примусове відчуження майна, яке знаходиться в приватній або комунальній власності, повинно мати чітке, повне і конкретне законодавче обґрунтування. Основним законодавчим встановленням щодо можливості та умов застосування примусового відчуження майна є стаття 353 Цивільного кодексу України, в якій вказується на винятковість такого способу, а саме умов (воєнний чи надзвичайний стан), мотиву (суспільна необхідність) та

наголошується на необхідність встановлення спеціальними законами чітко окресленого порядку відчуження.

В умовах ведення бойових дій на території нашої держави прийнято декілька законів, які регулюють питання, пов'язані з примусовим відчуженням та вилученням майна з метою забезпечення потреб держави. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» встановлює, що під час режиму воєнного стану військове командування разом з військовими адміністраціями можуть «примусово відчужувати майно, що перебуває у приватній або комунальній власності, вилучати майно державних підприємств, державних господарських об'єднань для потреб держави в умовах правового режиму воєнного стану в установленому законом порядку та видавати про це відповідні документи встановленого зразка»[1]. Закон України «Про передачу, примусове відчуження або вилучення майна в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану» визначає порядок такого відчуження [2]. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо оптимізації деяких питань примусового відчуження та вилучення майна в умовах правового режиму воєнного стану», який розширює коло варіацій щодо необхідності примусового відчуження або вилучення майна, «що використовується чи може використовуватися для забезпечення діяльності підприємств оборонно – промислового комплексу України і щодо якого існує ризик переривання його функціонування у зв'язку з перебуванням такого майна на території адміністративно-територіальної одиниці України, щодо якої існує загроза її тимчасової окупації та межі якої розташовані на відстані не більше 30 кілометрів від району ведення воєнних (бойових) дій або від тимчасово окупованої території" [3]. Крім розширених можливостей щодо примусового відчуження майна або його вилучення останній закон не містить конкретики щодо самих майнових об'єктів приватної власності. Законодавець вказує лише на одну ознаку - рухомість такого майна. За таких умов виникає питання: яке саме рухоме майно може бути відчужене примусово у власника для забезпечення діяльності підприємств оборонно – промислового комплексу України? Чи йде мова, наприклад, про виробниче обладнання, чи про якісь інші об'єкти приватної власності, питання залишається не визначеним. Вказана в законі цільова направленість такого відчуження навряд чи є кінцевим елементом для повного обґрунтування. Разом з цим виникає питання і про можливі особливості компенсації за таке відчужене примусово майно. Наслідками такої невизначеності можуть бути зловживання в кожному окремому випадку примусового відчуження, такі, як наприклад, рейдерство.

Список використаних джерел

1. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05. 2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
2. Про передачу, примусове відчуження або вилучення майна в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану: Закон України від 17.05.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4765-17#Text>
3. Про внесення змін до деяких законів України щодо оптимізації деяких питань примусового відчуження та вилучення майна в умовах правового режиму воєнного стану: Закон України від 06.09.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2561-20#Text>